

Motion till riksdagen 2025/26:657

av **Kristoffer Lindberg m.fl. (S)**

En mer balanserad artskyddslagstiftning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka förutsättningarna för att inom ramen för europeisk lagstiftning tillämpa en mer flexibel artskyddslagstiftning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av kompensation till skogsägare när artskyddsförordningen tillämpas och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om svenskt kulturvirke och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det svenska artskyddet regleras i EU:s artskyddsförordning. I artskyddsförordningen finns fridlysningsbestämmelser som grundar sig på både EU-lagstiftning och internationella överenskommelser samt svenska fridlysningsregler. Alla vilda fåglar samt vissa utpekade växter och djurarter är fridlysta genom artskyddsförordningen. Det innebär att det är förbjudet att på olika sätt skada eller störa dem.

Det är i grunden bra att arter skyddas. För många av landets skogsägare innebär de gällande reglerna dock problem. Staten skyddar skog och förbjuder därmed avverkning av denna på grund av att där förekommer en djurart eller växt som omfattas av skyddet. Däremot finns det idag inga bestämmelser om kompensation till skogsägaren.

Detta är bara ett exempel där legitima och viktiga intressen står mot varandra och där lagstiftaren måste hitta balans. I Sverige har vi en lång tradition av att förena ett levande skogsbruk med en aktiv miljöpolitik. De flesta andra länder i EU bedriver dock inte skogsbruk på det sätt och i den skala som görs i Sverige och Finland. Därför möts svenska skogsägars intressen ofta av oförståelse när europeisk lagstiftning ska bestämmas.

Det finns anledning att se över om inte tillämpningen kan bli mer flexibel. Naturen är inte oföränderlig ens på kort sikt. Arter flyttar in och ut på grund av till exempel

temperatur- och landskapsförändringar eller nya migrationsvägar. Därför kan även fridlysningsreglerna upplevas som rigida. Är det självklart att skog som ansågs skyddsvärd för tjugo år sedan fortfarande är det idag? Man kan tänka sig en ordning där besluten om att skydda skog omprövas med en viss regelbundenhet där nya förutsättningar tas in.

Om staten av annan anledning skulle expropriera skog eller förbjuda markägaren att hantera denna på det sätt han finner gott så skulle det krävas kompensation, men så är alltså inte fallet när artskyddsförordningen tillämpas. Den bristande kompensationen beror inte enbart på att det saknas resurser; som lagen är utformad finns heller inget lagstöd för att betala ut stöd. I normalfallet har man alltid rätt till kompensation vid expropriering och det borde rimligen vara fallet även när skog skyddas.

Förbud mot avveckling av skog kan också ställa till problem för andra än bara skogsägaren. Många gamla kulturbyggnader står och förfaller i Sverige. De är i stort behov av ganska omfattande renoveringar. Det kan röra sig om medeltida kyrkor eller andra historiska byggnader där materialet är åldrat. Detta leder till ett stort behov av s.k. kulturvirke, trä från träd som vuxit under många år.

Ett problem som gör att dessa behov är svåra att tillgodose är att äldre träd generellt är skyddade mot avverkning i svensk lagstiftning. Det går att få vissa dispenser, men huvudregeln är att dessa inte får avverkas. Det gör att skogsägarna har skyddad skog de inte kan få avkastning på samtidigt som det finns behov av just det virke de skulle kunna tillgodose. Allt detta kräver en mer balanserad och flexibel lagstiftning.

Kristoffer Lindberg (S)

Patrik Lundqvist (S)

Sanna Backeskog (S)

Linnéa Wickman (S)